

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (пети състав)

12 октомври 2017 година *

„Преюдициално запитване — Съдебно сътрудничество по наказателноправни въпроси — Директива 2010/64/ЕС — Член 3 — Право на устен и писмен превод в наказателното производство — Писмен превод на „документи от съществено значение“ — Понятие за документ от съществено значение — Постановено в едностранно опростено производство наказателно определение, с което неговият адресат е осъден и му е наложено наказание глоба за извършване на леко престъпление“

По дело C-278/16,

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Landgericht Aachen (Районен съд в Ахен, Германия) с акт от 6 май 2016 г., постъпил в Съда на 19 май 2016 г., в наказателното производство срещу

Frank Sleutjes,

в присъствието на:

Staatsanwaltschaft Aachen,

СЪДЪТ (пети състав),

състоящ се от: J. L. da Cruz Vilaça, председател на състава, A. Tizzano (докладчик), заместник-председател на Съда, E. Levits, M. Berger и F. Biltgen, съдии,

генерален адвокат: N. Wahl

секретар: A. Calot Escobar

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

като има предвид становищата, представени:

- за Frank Sleutjes, от C. Peters, Rechtsanwalt,
- за германското правителство, от M. Hellmann и T. Henze, в качеството на представители,
- за чешкото правителство, от J. Vlácil и M. Smolek, в качеството на представители,
- за нидерландското правителство, от M. Bulterman и M. de Ree, в качеството на представители,

* Език на производството: немски.

– за Европейската комисия, от R. Troosters и S. Grünheid, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 11 май 2017 г.,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 3 от Директива 2010/64/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 20 октомври 2010 година относно правото на устен и писмен превод в наказателното производство (ОВ L 280, стр. 1).
- 2 Запитването е отправено в рамките на наказателното производство, образувано срещу Frank Sleutjes, който е извършил престъпление, като е напуснал мястото на извършване на пътнотранспортно произшествие.

Правна уредба

Правото на Съюза

- 3 Съображения 14, 17 и 30 от Директива 2010/64 гласят:
  - „(14) Правото на устен и на писмен превод за лица, които не говорят или не разбират езика на производството, е прогласено в член 6 от [Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи, подписана в Рим на 4 ноември 1950 г.,] съгласно тълкуването му в съдебната практика на Европейския съд по правата на човека. Настоящата директива улесняв[а] практическото прилагане на това право. Затова целта на настоящата директива е да гарантира на заподозрените лица или обвиняемите правото на устен и на писмен превод в наказателното производство с оглед осигуряване правото им на справедлив съдебен процес.
  - [...]
  - (17) Настоящата директива следва да гарантира, че съществува безплатна и достатъчна езикова помощ, позволяваща на заподозрените лица или обвиняемите, които не говорят или не разбират езика на наказателното производство, пълноценно да упражняват правото си на защита, с цел осигуряване на справедливо производство.
  - [...]
  - (30) Гарантирането на справедливо производство изисква документите от съществено значение или поне важните части от тези документи да бъдат преведени за заподозрените лица или обвиняемите в съответствие с настоящата директива. Определени документи следва винаги да бъдат считани за такива от съществено значение за тази цел и поради това следва да бъдат преведени, като например всяко решение за лишаване от свобода, всяко повдигнато обвинение или обвинителен акт и всяко съдебно решение. Компетентните органи на държавите членки решават по собствена инициатива или по искане на заподозрените лица или обвиняемите, или на техния защитник кои други документи са от съществено значение за гарантиране на справедливо производство и които поради това следва също да бъдат преведени“.

- 4 Член 1 от тази директива е озаглавен „Предмет и приложно поле“ и в параграфи 1 и 2 предвижда следното:

„1. Настоящата директива установява правилата относно правото на устен и на писмен превод в наказателното производство и в производството за изпълнение на европейска заповед за арест.

2. Правото, посочено в параграф 1, се прилага за лицата от момента, в който те са уведомени от компетентните органи на държава членка, чрез официално уведомление или по друг начин, че са заподозрени или срещу тях е повдигнато обвинение в извършването на престъпление, до приключването на производството, което означава окончателното решаване на въпроса дали те са извършили престъплението, включително, когато е приложимо, производството по определяне на наказание и решението, постановено при обжалване“.

- 5 Член 3 от посочената директива е озаглавен „Право на писмен превод на документи от съществено значение“ и в параграфи 1 и 2 гласи следното:

„1. Държавите членки гарантират, че на заподозрените лица или обвиняемите, които не разбират езика на съответното наказателно производство, се осигурява в разумен срок писмен превод на всички документи, които са от съществено значение за упражняване на правото им на защита и за гарантиране на справедливо производство.

2. Документите от съществено значение включват всяко решение за лишаване от свобода, всяко повдигнато обвинение или обвинителен акт и всяко съдебно решение“.

Германското право

GVG

- 6 Член 187, параграф 1 от Gerichtsverfassungsgesetz (Закон за устройство на съдилищата, наричан по-нататък „GVG“) предвижда, че на обвиняемия или подсъдимия, който не владее немски език, следва да се назначи устен или писмен преводач, доколкото това е необходимо, за да може обвиняемият или подсъдимият да упражни процесуалните си права в наказателното производство.
- 7 В допълнение член 187, параграф 2 от GVG постановява, че за да може невладеещият немски език обвиняем или подсъдим да упражни процесуалните си права, е необходимо да му бъде предоставен писмен превод на съдебните актове, с които се лишава от свобода, както и на обвинителните актове, на наказателните определения и на невлезлите в законна сила присъди.

StPO

- 8 Съгласно член 37, параграф 3 от Strafprozessordnung (германския Наказателнопроцесуален кодекс, наричан по-нататък „StPO“), когато подсъдимият не владее немски език, следва да му бъде връчена единствено „присъдата“ (Urteil) заедно с писмен превод на език, който подсъдимият разбира.
- 9 Член 407 и сл. от StPO съдържа уредба на наказателните определения (Strafbefehle).

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

- 10 На 2 ноември 2015 г. по искане на Staatsanwaltschaft Aachen (прокуратура, Ахен, Германия) Amtsgericht Düren (Районен съд в Дюрен, Германия) издава на основание член 407 и сл. от StPO наказателно определение срещу г-н Sleutjes, с което осъжда последния и му налага наказание глоба, защото по-специално е извършил престъпление, като е напуснал мястото на извършване на пътнотранспортно произшествие.
- 11 Това наказателно определение съдържа информация относно способите за обжалване, като в него се посочва, че то влиза в законова сила и подлежи на изпълнение само ако в срок от две седмици след връчването му на г-н Sleutjes той не подаде възражение на немски език пред Amtsgericht Düren (Районен съд в Дюрен) в писмена форма или чрез устно изявление, записано в секретариата на съда.
- 12 Въпросното наказателно определение е връчено на г-н Sleutjes на 12 ноември 2015 г. То е съставено на немски език и е съпроводено с превод на нидерландски език, но единствено на частта относно информацията за способите за неговото обжалване.
- 13 С имейли, изпратени до Amtsgericht Düren (Районен съд в Дюрен) на 24 и 26 ноември 2015 г., г-н Sleutjes взема становище относно постановеното срещу него наказателно определение. С писмо от 1 декември 2015 г. тази юрисдикция съобщава на подсъдимия, че е длъжен да води цялата си кореспонденция с тази юрисдикция на немски език.
- 14 Същевременно с факс от 1 декември 2015 г. адвокатът на г-н Sleutjes подава възражение и иска да бъде възобновено разглеждането на делото. С определение от 28 януари 2016 г. същият съд отхвърля както това възражение като недопустимо, тъй като е просрочено, така и искането за възобновяване на разглеждането на делото.
- 15 Г-н Sleutjes подава незабавна жалба срещу това понастоящем висящо определение пред запитващата юрисдикция — Landgericht Aachen (Областен съд в Ахен, Германия).
- 16 Тази юрисдикция счита, че макар и двата имейла, изпратени от г-н Sleutjes на 24 и 26 ноември 2015 г., да са получени от Amtsgericht Düren (Районен съд в Дюрен) в срока за възражения, те не са валидно подадено възражение. В действителност, дори и да можело да се предположи, че имейлът удовлетворявал поставяното от германското право изискване за форма — съгласно което възражението трябва да е подадено в писмена форма — посочените имейли в никакъв случай не били съставени на немски език. Поради това липсвали основания да се приеме за допустимо възражението на г-н Sleutjes, при положение че той бил уведомен на нидерландски за задължението си да състави това възражение на немски език.
- 17 Въпреки това запитващата юрисдикция припомня, от една страна, че съгласно член 37, параграф 3 от StPO, когато подсъдимият не владее немски език, „присъдата“ трябва да му бъде връчена заедно с писмен превод на език, който подсъдимият разбира. От друга страна, член 187, параграф 2 от GVG постановява, че по принцип е необходимо да бъде изготвен писмен превод по-специално на наказателните определения и на невлезлите в законова сила присъди.
- 18 В този контекст запитващата юрисдикция повдига въпроса дали понятието „присъда“ (Urteil) по смисъла на член 37, параграф 3 от StPO, тълкуван в светлината на член 3 от Директива 2010/64, би следвало да включва също и наказателните определения (Strafbefehle). При утвърдителен отговор от това би следвало, че наказателното определение не е връчено валидно на г-н Sleutjes, тъй като то не е придружено от писмен превод на нидерландски на целия акт, поради което срокът за подаване на възражения дори няма да е започнал да тече.

- 19 При тези обстоятелства Landgericht Aachen (Областен съд в Ахен, Германия) решава да спре производството по делото и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„Следва ли член 3 от [Директива 2010/64] да се тълкува в смисъл, че в понятието „присъда“ (Urteil) по член 37, параграф 3 от [StPO] се включват и наказателните определения (Strafbefehle) по смисъла на член 407 и сл. от [StPO]?“.

По преюдициалния въпрос

- 20 Преди да бъде отговорено на преюдициалния въпрос, следва да се посочи, че в представеното писмено становище германското правителство посочва, че за разлика от застъпеното от запитващата юрисдикция тълкуване разпоредбите на приложимото вътрешно право гарантирали на подсъдимия право да получи писмен превод на наказателното определение и на направеното срещу последното възражение, поради което разрешаването на спора по главното дело не зависело от отговора на поставения въпрос и следователно той бил ирелевантен.
- 21 Във връзка с това следва да бъде припомнено, че съгласно постоянната практика на Съда, в рамките на установеното в член 267 ДФЕС сътрудничество между Съда и националните юрисдикции, само националният съд, който е сезиран със спора и трябва да поеме отговорността за последващото му съдебно решаване, може да прецени — предвид особеностите на делото — както необходимостта от решение по реда на преюдициалното производство, за да може да се произнесе, така и релевантността на въпросите, които поставя на Съда. Следователно, след като поставените въпроси се отнасят до тълкуването на правото на Съюза, Съдът по принцип е длъжен да се произнесе (вж. решения от 6 септември 2016 г., Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, т. 19 и от 8 декември 2016 г., Eurosaneamientos и др., C-532/15 и C-538/15, EU:C:2016:932, т. 27).
- 22 Следователно въпросите, които са свързани с тълкуването на правото на Съюза и са поставени от националния съд в нормативната и фактическа рамка, която той определя съгласно своите собствени правомощия и проверката на чиято точност не е задача на Съда, се ползват с презумпция за релевантност. Съдът може да откаже да се произнесе по отправеното от национална юрисдикция преюдициално запитване само ако е очевидно, че исканото тълкуване на правото на Съюза няма никаква връзка с действителността или с предмета на спора в главното производство, когато проблемът е от хипотетично естество или също когато Съдът не разполага с необходимите данни от фактическа и правна страна, за да бъде полезен с отговора на поставените му въпроси (решение от 8 декември 2016 г., Eurosaneamientos и др., C-532/15 и C-538/15, EU:C:2016:932, т. 28 и цитираната съдебна практика).
- 23 От представената на Съда преписка по настоящото дело обаче не следва по очевиден начин, че конкретният случай съответства на някоя от тези хипотези. Освен това Съдът не следва да преразглежда даденото от запитващата юрисдикция тълкуване на националното право.
- 24 Поради това трябва да се даде отговор на поставения въпрос.
- 25 С този въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да установи дали член 3 от Директива 2010/64 следва да се тълкува в смисъл, че акт като предвиденото в националното право определение, с което се налагат наказания за леки престъпления и което се постановява от съд в едностранно и опростено производство, е „документ от съществено значение“ по смисъла на параграф 1 от този член, като в съответствие с поставените в тази разпоредба изисквания следва да се осигури писмен превод на този документ на заподозрените, обвиняемите или подсъдимите, които не владеят съответния език на производството, за да могат те да упражнят правото си на защита и по този начин да се гарантира справедлив съдебен процес.

- 26 Във връзка с отговора на този въпрос следва да се отбележи, че член 1, параграф 1 от Директива 2010/64 предвижда правото на писмен и устен превод по-конкретно в наказателното производство. Освен това в член 1, параграф 2 от тази директива се уточнява, че посоченото право се прилага за лицата от момента, в който те са уведомени от компетентните органи на дадена държава членка, че са заподозрени или срещу тях е повдигнато обвинение в извършването на престъпление — до приключването на производството, което означава до окончателното решаване на въпроса дали те са извършили престъплението, включително и доколкото е приложимо, производството по определяне на наказание и по постановяване на решение в производство по обжалване.
- 27 Следователно положението на лице като г-н Sleutjes, което е подало възражение срещу постановено на основание член 407 и сл. от СтПО наказателно определение, на което това лице е адресат, като допустимостта на възражението се проверява в рамките на производство по обжалване, очевидно попада в приложното поле на Директива 2010/64 и поради това посоченото лице трябва да може да упражни гарантираното с тази директива право на устен и писмен превод (вж. в този смисъл решение от 15 октомври 2015 г., Covaci, C-216/14, EU:C:2015:686, т. 27).
- 28 Що се отнася до въпроса дали в конкретния случай това право засяга посоченото наказателно определение, следва да се припомни, че член 3 от Директива 2010/64 предвижда правото на заподозрените, на обвиняемите или на подсъдимите, които не разбират езика на съответното наказателно производство, да получат писмен превод на всички „документи от съществено значение“.
- 29 В това отношение, на първо място, в параграф 2 от този член се уточнява, че тези документи включват всяко решение за лишаване от свобода, всяко повдигнато обвинение или обвинителен акт и всяко съдебно решение.
- 30 От представената на Съда преписка, както и от точки 20 и 60 от решение от 15 октомври 2015 г., Covaci (C-216/14 EU:C:2015:686) обаче следва, че предвиденото в германското право наказателно определение се постановява в рамките на опростено производство, като по същество, от една страна, наказателното определение се връчва едва след като съдът се произнесе по обосноваването на обвинението, и от друга страна, това е първата възможност за обвиняемия или подсъдимия да бъде уведомен за повдигнатото обвинение срещу него. Освен това, когато това лице не подаде възражение в срок от две седмици от датата на връчването на наказателното определение, то влиза в законова сила и наложеното с него наказание подлежи на изпълнение.
- 31 При тези условия това наказателно определение е едновременно и обвинителен акт, и съдебно решение по смисъла на член 3, параграф 2 от Директива 2010/64.
- 32 На второ място, както посочва генералният адвокат в точка 33 от представеното заключение, както от съображения 14, 17 и 30, така и от текста на член 3 от тази директива, и по-специално от параграф 1 от тази разпоредба, следва, че предвиденото от нея право на писмен превод е насочено към това да се даде възможност на съответните лица да упражнят правото си на защита и да се гарантира справедливо производство (решение от 15 октомври 2015 г., Covaci, C-216/14, EU:C:2015:686, т. 43).
- 33 Когато обаче дадено наказателно определение като разглежданото в главното производство е съставено единствено на езика на съответното производство и е адресирано до лице, което не владее този език, това лице не може да разбере в какво е обвинено, поради което не може да упражни ефективно правото си на защита, ако не разполага с превод на посоченото определение на език, който разбира.

- 34 От всички изложени съображения следва, че на поставения въпрос трябва да се отговори, че член 3 от Директива 2010/64 следва да се тълкува в смисъл, че акт като предвиденото в националното право определение, с което се налагат наказания за леки престъпления и което се постановява от съд в едностранно и опростено производство, е „документ от съществено значение“ по смисъла на параграф 1 от този член, като в съответствие с поставените в тази разпоредба изисквания следва да се осигури писмен превод на този документ на заподозрените, обвиняемите или подсъдимите, които не владеят съответния език на производството, за да могат те да упражнят правото си на защита и по този начин да се гарантира справедлив съдебен процес.

По съдебните разноски

- 35 Тъй като за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (пети състав) реши:

Член 3 от Директива 2010/64/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 20 октомври 2010 година относно правото на устен и писмен превод в наказателното производство следва да се тълкува в смисъл, че акт като предвиденото в националното право определение, с което се налагат наказания за леки престъпления и което се постановява от съд в едностранно и опростено производство, е „документ от съществено значение“ по смисъла на параграф 1 от този член, като в съответствие с поставените в тази разпоредба изисквания следва да се осигури писмен превод на този документ на заподозрените, обвиняемите или подсъдимите, които не владеят съответния език на производството, за да могат те да упражнят правото си на защита и по този начин да се гарантира справедлив съдебен процес.

Подписи